

DANIŞMA MECLİSİ S. Sayısı : 486

5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ile Bu Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu Raporu. (1/681)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1220/04458

2 Mayıs 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 11.4.1983 tarihinde kararlaştırılan «5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ile Bu Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

5.1.1961 TARİH VE 222 SAYILI İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ, BAZI MADDELERİNİN KALDIRILMASI İLE BU KANUNA ÜÇ EK MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN TASARISI

GENEL GEREKÇE

Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk Millî Eğitiminin düzenlenmesine de esas olan genel amaç ve ilkeleriyle okul öncesinden, yüksek öğretimin sonuna kadar örgün ve yaygın eğitimin bir sistem bütünlüğü içinde yenileme, gelişme ve yayılmasına imkân verecek esasların, bir temel kanunda toplanması zorunluluğundan doğmuştur.

Millî Eğitim Temel Kanununda, Türk Eğitim sistemi örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki anabölüme ayrılmıştır. Örgün eğitimin de okulöncesi ve temel eğitim, orta öğretim ile yüksek öğretimden oluşacağı belirtilmiştir.

Sözü edilen kanun Türk Millî Eğitiminin;

1. Atatürk İnkılaplarına ve Türk Milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin millî, ahlakî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, millî birlik ve bütünlük içinde vatanını ve milletini seven ve yücelten; Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline getirmeyi hedef edinen kişiler yetiştiren,

2. Kişileri, beden, zihin, ahlak, duygu bakımından dengeli şekilde geliştiren ve böylece yapıcı, yaratıcı ve verimli olmalarını sağlayan,

3. Türk vatandaşlarının, ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, tavır ve birlik-te iş görme alışkanlığını kazandırıp, hayata hazırlayan, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmayı öngören,

4. Türk toplumunun ve bireylerinin eğitim ihtiyaçlarını dengeli bir şekilde karşılayan, Bir sistem bütünlüğü içinde düzenleneceği, çeşitli maddelerinde hükme bağlanmıştır.

5. Aynı kanunda;

a) Öğrencilerin yüksek öğrenime veya hayata hazırlanmalarını sağlamak maksadıyla, bugünkü ilkökul ve ortaokulu içine alacak ve Türk eğitim sisteminin alt kademesini oluşturacak sekiz yıllık temel eğitim okullarının kurulacağı,

b) Türk eğitim sisteminin, genel amaçlarını gerçekleştirecek şekilde yeniden düzenleneceği, eğitim kuruluşlarının genel amaçlara ve temel ilkelere uygun olarak yeniden teşkilatlandırılacağı belirtilmiştir.

«Uzun dönemli kalkınmanın ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının Temel Hedefleri ve Stratejisi»nde de;

1. «İlkokul programları ile ortaokul programları arasındaki uyumsuzluğu temelden kaldırmak, eğitimde fırsat eşitliğini köylerde yaşayan çocuklara da sağlamak, temel eğitim süresinin sonunda yetenekleri geliştirilmiş, mesleki beceriye yönetilmiş, hızlı kalkınma süresinde toplumun gelişmelerine katkıda bulunacak kişilerin yetiştirilmesi açısından, temel eğitimi sağlayacak sekiz yıllık okulların kurulması,

2. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde temel eğitim ilk beş yılında, okullaşma oranının % 100, son üç yılında % 50'ye ulaştırılması, bu kademenin uzun dönemde (1995 yılında) okullaşma oranının % 75'e çıkarılması»,

3. Temel eğitimin hedeflerinin gerçekleşmesi için 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununda gerekli değişikliklerin yapılması öngörülmüştür.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında;

1. Planın «toplumsal gelişmeler ve hedefler» bölümünde; planın son yılı olan 1983-1984 öğretim yılında temel eğitim birinci kademe % 100, ikinci kademe % 60 okullaşma oranlarının hedef alındığı belirtilmektedir.

2. Planın, eğitime ilişkin ilkeler ve politikalar kısmında «temel eğitimin her iki kademesinin süreleri, bu kademelerin amaçları ve bu amaçlara yönelik olarak program içerikleri yeniden incelenerek... örgütsel ve yapısal değişiklikler için, yasal önlemler getirilecektir» denilmekte, okul öncesi ve temel eğitim kurumları kanununun çıkarılması gereği belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununda değişiklik yapılması zorunlu görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddede, mecburî ilköğretim çağı belirtilmiştir.

Madde 2. — Bu maddede, temel eğitim okulu ve süresi ile temel eğitim kurumlarında görev alacaklar aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

- a) Öğretmenler,
- b) Rehberlik uzmanları,
- c) Sağlık, teknik, yardımcı hizmetler ve diğer personel.

Madde 3. — Bu maddede, ilköğretim kurumları ile ortaokulların açılma, kapanma ve öğretime ara verme zamanlarının yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Madde 4. — Bu madde, devamsız öğrencilerle ilgili işlemleri belirtmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 5. — Bu maddede, devamsız öğrencilerle ilgili olarak yapılacak işlemler aşağıdaki sıraya göre açıklanmıştır.

- a) Okul idaresi ve ilçe eğitim müdürünün görevleri,

- b) İdare kurulunun görevleri,
- c) Verilen cezaların infazı,
- d) Para cezasından sonra yapılacak işlemler,
- e) Eğitim müdürlüklerince hazırlanacak dosyalar ve bu dosyada bulunacak evrak,
- f) Cumhuriyet savcılığınca yapılacak işlemler,
- g) Hükmolunacak para cezası,
- h) Hükmolunacak hapis cezası.

Madde 6. — Bu maddede, bu kanunda yazılı suçları işleyenler hakkında uygulanacak müeyyidelerde zaman kayıtlarına bakılmayacağı belirtilmiştir.

Madde 7. — Bu madde, yürürlükten kaldırılan maddeleri belirtmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 8. — Bu madde, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa bazı ek maddeler getirildiğini belirtmek amacıyla düzenlenmiştir.

Ek Madde 1. — Bu maddede, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunundaki bazı tabir ve unvanların değiştirildiği belirtilmiştir.

Ek Madde 2. — Bu maddede, bu kanunun yürürlükte kalan maddelerinde belirtilen ilköğretim kurumlarının görevlerinin hangi kurullar tarafından yürütüleceği açıklanmıştır.

Ek Madde 3. — Bu maddede, okulların arsa ve arazi, yapım ve donatım, gelir-gider ve planlama işlerinde ilköğretim kurumları ile ortaokulların da birlikte mütalaa edileceği açıklanmıştır.

Geçici Madde 1. — Bu maddede, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar köy ve hazine adına tescil edilen dernek, kamu kuruluşu, gerçek ve tüzelkişilerce yapımı sürdürülüp tescili tamamlanmamış konutlar hakkında yapılacak işlemler belirtilmiştir.

Geçici Madde 2. — Bu maddede, zorunlu olan ilköğretim süresinin uzatılmasının Bakanlar Kurulunca kararlaştırılacağı belirtilmiştir.

Madde 9 ve 10. — Yürürlük ve yürütme maddeleridir.

Millî Eğitim Komisyonu Raporu

T.C.

Danışma Meclisi

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. : 1/681

Karar No. : 33

15 Haziran 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması İle Bu Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzda Hükümet temsilcilerinin de bulunduğu toplantıda görüşüldü.

25.5.1983 gün ve 1/681 - Z - 515 sayılı yazı ile görüş istenen Adalet Komisyonundan cevabın gelmediği görülmüş, değişiklik yapılan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununa paralelliğin sağlanabilmesi için hemen görüşülmesine başlanmıştır;

1. Tasarının 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 inci, ek madde 1, 2, 3, geçici 1 inci ve 2 nci maddeler ayner kabul edilmiş,
2. Yürürlük madde olarak 9, yürütme madde olarak 10 uncu madde ilave edilmiş,
3. Tasarının başlığı «5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ile Bu Kanuna Üç Ek Madde ve İki Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» şeklinde değiştirilmiştir.
Raporumuz gereği için saygı ile Başkanlığa sunulur.

Selçuk KANTARCIOĞLU
Başkan

Mahir CANOVA
Başkanvekili

Muzaffer ENDER
Sözcü

Zeki YILDIRIM
Kâtip

Ethem AYAN
Üye

Halil AKAYDIN
Üye

Ihsan GÖKSEL
Üye

Nihat KUBILAY
Üye

M. Utkan KOCATÜRK
Üye

Adnan OREL
Üye

Nermin ÖZTUŞ
Üye
Maddeler üzerindeki söz hakkım
saklıdır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerinin Kaldırılması ile Bu Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 3. — Mecburi ilköğretim çağı, çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayından başlar, 14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter. İlkokulun öğrenim süresi en az beş yıldır.»

MADDE 2. — 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 14. — İlkokul ve ortaokul sekiz yıllık temeleğitim okulunu meydana getirir. Temeleğitim kurumlarından olan ilkokul ve ortaokulların büyüklüğüne, birlikte ve ayrı oluşlarına, anasınıfları ve özel eğitim sınıflarının bulunmasına göre temeleğitim okulunda aşağıdaki görevliler bulunur :

a) Öğretmenler; sınıf, brans, okulöncesi eğitim, özeleğitim öğretmenleri ile gezici öğretmenler ve usta öğreticiler,

b) Rehberlik uzmanları,

c) Sağlık, teknik, yardımcı hizmetler ve eğitim etkinliklerinin gerektireceği diğer personel.»

MADDE 3. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 42. — İlköğretim kurumları ile ortaokulların açılma, kapanma ve öğretime ara verme zamanları yönetmelikle düzenlenir.»

MADDE 4. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 55 inci maddesinin (e) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«e) Öğrenci veli, vasi veya aile başkanları köylerde muhtarlığa, şehirlerde mülki amirlere hemen bildirilir. Muhtarlar ve mülki amirler en geç üç gün içinde durumu veli, vasi veya aile başkanlarına tebliğ ederler. Yapılan tebliğde okulca kabul edilecek meşru sebepler dışında okula göndermediği takdirde para cezası ile cezalandırılacağını, durumun devamı halinde de hapis cezası verileceğini ayrıca bildirirler.

Hastalık, sel, kar, deprem ve yangın gibi okul idaresince kabul edilebilecek zorunlu sebeplerle okula gelemeyen öğrenciler izinli sayılırlar ve haklarında devamsızlık kovuşturması yapılmaz.»

MADDE 5. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 56. — Muhtarlıkça veya mülki amirce yapılan duyuruya rağmen, çocuğunu okula göndermeyen veli, vasi veya aile başkanları hakkında aşağıdaki işlem yapılır;

a) Okul idaresi devamsız öğrenci ile ilgili evrakı ait olduğu ilçe eğitim müdürlüğüne gönderir. İlçe eğitim müdürü bu evrakı ilçe idare kuruluna, merkez ilçede ise il idare kuruluna sevkeder.

İdare kurulunca, en çok bir hafta içinde devamsız öğrencinin veli, vasi veya aile başkanına, çocuğun okula devam etmediği her gün için yüz lira para cezası verilir.

Para cezasına ilişkin karar, ilçelerde ilçe eğitim müdürlüğüne, merkez ilçelerde ise merkez ilçe eğitim müdürlüğü veya millî eğitim müdürlüğüne üç gün içinde öğrencinin veli, vasi veya aile başkanına tebliğ edilir ve gereği yapılmak üzere mahalli özel idareye gönderilir. Para cezası, özel idarelerce 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine dayanılarak tahsil edilir.

b) Yukarıdaki bent uyarınca, verilen para cezasının kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren üç gün içinde çocuğunun okula devamını sağlamayan veli, vasi veya aile başkanlarının isim ve adresleri okul idaresi tarafından derhal bağlı bulunulan eğitim müdürlüğüne bildirilir.

İlgili eğitim müdürleri;

1. Devamsız öğrencinin adı ve durumu hakkında okul idaresince hazırlanan belgeleri,

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

«5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Maddelerin Kaldırılması ile Bu Kanuna Üç Ek Madde ve İki Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı»

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

2. Öğrencinin veli, vasi veya aile başkanına yapılan tebligata ilişkin yazıları,

3. İdare kurulunca verilen para cezasına ait karar ve bu kararın öğrencinin veli, vasi veya aile başkanına tebliğine dair belgeleri,

İçerecek şekilde hazırlayacakları dosyaları yetkili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirirler.

Cumhuriyet savcısı, engeç on gün içinde sulh ceza mahkemesinde kamu davası açar.

Sulh ceza mahkemesince çocuğun veli, vasî veya aile başkanı hakkında 20 günden iki aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

c) (b) bendi gereğince verilen kararın kesinleşmesinden itibaren bir hafta içinde çocuğu okula göndermeyen veya devamını sağlamayan veli, vasî veya aile başkanı hakkında ilgili eğitim müdürlüğünce yapılan suç duyurusu üzerine, cumhuriyet savcılığı tarafından yukarıdaki hükümler uyarınca işlem yapılır.»

MADDE 6. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 58. — Bu Kanunda yazılı suçları işleyenler hakkındaki soruşturma ve kovuşturmalar 3005 Sayılı Meşhut Suçlar Muhakeme Usulü Hakkındaki Kanununun 1 inci Maddesinin (A) bendinin yer ve aynı kanunun 3 üncü maddesinde yazılı zaman kayıtlarına bakılmaksızın sözü edilen kanun hükümlerine göre yapılır.»

MADDE 7. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 8, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 45 ve 88 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 1. — 222 sayılı Kanunda geçen ilköğretim Müfettişi deyimi «Temeleğitim Müfettişi», İlköğretim Kurulu deyimi «Eğitim Kurulu», İlköğretim Müdürü deyimi «İlçe Eğitim Müdürü», Öğretmen evi deyimi «Öğretmen Lojmanı» olarak değiştirilmiştir.»

«EK MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlükte kalan maddeleri ile;

a) Köy ve bucak ilköğretim kurullarına verilen görevler, köy ve bucak ihtiyar kurullarınca,

b) İlçe ilköğretim kurullarına verilen görevler, ilçe eğitim kurullarınca,

c) İl ilköğretim kurullarına verilen görevler, il eğitim kurullarınca,

Yerine getirilir.»

«EK MADDE 3. — Bu Kanunun yedinci bölümünde yer alan «okulların arsa ve arazi işleri», sekizinci bölümünde yer alan «ilkokul yapımı ve donatım işleri», dokuzuncu bölümünde yer alan «ilköğretimin gelir, giderleri ve planlama» başlıkları altındaki maddeler, ilköğretim kurumları ile birlikte ortaokulları da kapsar.»

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar köy ve hazine adına teşçil edilen dernek, kamu kuruluşu, gerçek veya tüzelkişilerce yapımı sürdürülüp teşçili tamamlanmamış öğretmen konutları ve ilköğretim kurumları ile ortaokullara ait bütün taşınmazların köyde bulunanları köye, kasaba veya şehirdekiler de özel idarelere bedelsiz devredilir. Kullanma hakkı, Millî Eğitim Bakanlığına ait olmak üzere tapuya teşçil edilir. Bu taşınmaz malların tahsisi, Millî Eğitim Bakanlığının talebi üzerine Maliye Bakanlığınca yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Altıncı yaş ile ortaokul çağının mecburî öğrenim çağı kapsamına ne zaman alınacağı Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.

(Millî Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Tasarının Ek 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 2. — Tasarının Ek 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 3. — Tasarının Ek 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

11.4.1983

Başbakan
B. Ulusu
Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Devlet Bakanı
S. R. Pasin

Adalet Bakanı
R. Bayazıt

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
A. B. Kafaoğlu

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Gümrük ve Tekel Bakanı
Prof. Dr. A. Bozer

Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. M. Aysan

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Tek. Bakanı
M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
F. İlkel

Kültür ve Turizm Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Prof. Dr. A. Samsunlu

Köy İş. ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

(Milli Eğitim Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

